

zaaknummer 2012 T 669

Datum beslissing 11 december 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

geboren op _____
wonende te _____
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. C. de Jongh, advocaat te Leiden,

tegen:

(wijlen) _____
geboren op _____, overleden op _____
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde broeder .
tijdens zijn leven lid van de orde Minderbroeders Franciscanen;

(wijlen) _____
geboren op _____, overleden op _____
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde broeder
tijdens zijn leven lid van de orde Minderbroeders Franciscanen;

en

(wijlen) _____
geboren op _____ overleden op _____
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde broeder
tijdens zijn leven lid van de orde Minderbroeders Franciscanen.

Hetgeen hierna wordt weergegeven betreft telkens een zakelijke weergave.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 4 juni 2012. Op 19 juli 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van _____, minister provinciaal van de Franciscanen in Nederland.

Op 1 november 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht in het bijzijn van zijn broer i _____ Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. De Jongh voornoemd. Namens de orde is verschenen _____ voornoemd.

De griffie van de Klachtencommissie heeft nog een schrijven van de juridisch adviseur, mr. C. de Jongh, van 15 november 2012 ontvangen, dat zij rechtstreeks heeft toegezonden aan de kerkelijke gezagsdrager.

2. De klacht

2.1 Klager komt uit een streng katholiek en liefdevol gezin in . Het gezin werd regelmatig bezocht door de Franciscanen. Getracht werd om klager of zijn broers op de opleiding tot missionaris in te plaatsen. Ondanks de hoge extra kosten waren de ouders van klager bereid hun zoon die weg in te laten slaan. Klager ging halverwege de zesde klas lagere school naar het college te . Hij was toen circa elf jaar oud. De klacht ziet op een drietal personen:

Ten aanzien van aangeklaagde broeder

Aangeklaagde broeder was groepsleider en klager werd al snel na zijn binnenkomst geconfronteerd met het gedrag van de broederr. Klager was een van de 'uitverkorenen' die regelmatig mocht komen poetsen bij aangeklaagde. Na het poetsen en stofzuigen werd klager getraakteerd op een glas limonade en een snoepje. Het begon met het feit dat aangeklaagde hem dan liefkozend op schoot nam. Deze handeling bouwde zich uit, de hand van aangeklaagde gleed op een later moment langs het been van klager en al snel betastte aangeklaagde het geslachtsdeel van klager. Dit was vrij eenvoudig omdat klager altijd een korte broek droeg. Klager wist zich geen raad met de situatie. Iedere keer als hij bij broeder schoon kwam maken, herhaalde dit ritueel zich. Ter zitting van de Klachtencommissie heeft klager aangevuld dat dit aanvankelijk wekelijks gebeurde en later nog met enige regelmaat.

Ten aanzien van aangeklaagde broeder

Toen klager ongeveer 13 of 14 jaar oud was, kreeg hij bijles van aangeklaagde broeder . Ter zitting heeft klager verklaard dat deze bijles zeker eens in de twee weken plaatsvond. Klager moest naast aangeklaagde aan zijn bureau gaan staan. Via de broekspijp van klager, ook toen droeg klager een korte broek, werd zijn geslachtsdeel betast. Vervolgens werd de bijles hervat alsof er niets gebeurd was. Dat maakte de situatie voor klager nog verwarrender. Tevens moest klager biechten. Hij moest dan datgene wat er gebeurd was opbiechten waardoor gesuggereerd werd dat klager zelf de veroorzaker was van hetgeen gebeurde. Wanneer hij te biecht ging werden hem de oren van het hoofd gevraagd over hoe de handelingen precies plaatsvonden. De bijles heeft tot circa het zestiende levensjaar geduurd. Op een gegeven moment hield de bijles op omdat deze geen effect had.

Ten aanzien van aangeklaagde broeder

Aangeklaagde broeder nam de jongens wel eens mee naar het strand. Klager herinnert zich dat aangeklaagde dan zijn testikels uit/buiten zijn zwembroek had hangen. Hij deed net alsof hij dit niet in de gaten had. Ter zitting van de Klachtencommissie heeft klager nog aangevuld dat dit eenmaal is gebeurd. Niemand van de aanwezige kinderen durfde er uit schaamte iets van te zeggen.

Klager herinnert zich in het algemeen nog dat hij misselijk werd van de geur van ongewassen, naar sigaren stinkende pijpen en paters die uit hun mond stonken. Halverwege de vijfde klas kon hij er niet meer tegen en is hij gevluht uit de vieze en verdorven sfeer. Hij trotseerde de angst om thuis te komen bij zijn ouders. Toen klager verward thuis kwam kon en durfde klager geen duidelijke verklaring te geven. Het was voor zijn ouders en broers alsof hij er

geen zin meer in had. Toen klager iets ouder was heeft hij een poging ondernomen om zijn moeder te vertellen wat er gebeurd was maar ze wilde het niet geloven.

Als bijlage bij zijn klacht heeft klager een verklaring van zijn broer _____ en een tweetal krantenartikelen gevoegd. In deze artikelen heeft klager openbaar gemaakt wat hem is overkomen.

Ter zitting van de Klachtencommissie is klager in de gelegenheid gesteld om binnen de gestelde termijn van zes weken voor het advies alsnog te proberen om (een) verklaring(en) van de psychiater en/of psycholoog te verkrijgen bij wie hij destijds onder behandeling is geweest. Tevens heeft klager ter zitting een afschrift overlegd waaruit blijkt dat hij zich reeds in 1997 bij Hulp en Recht heeft laten informeren.

2.2 Klager heeft later getracht een opleiding aan de _____ te voltooien. Hoewel hij op het seminarie de vierde klas heeft gehaald, heeft hij nooit eindexamen gedaan. De broeders gaven les in pij op de _____ en klager heeft hier al die tijd grote moeite mee gehad. Daarna heeft klager diverse banen gehad. Hetgeen hem overkomen is, heeft klager nooit kunnen vergeten. Hij heeft getracht een en ander te verwerken met hulp van een psychiater en psycholoog maar hij heeft hier geen baat bij gehad omdat zij niet de juiste professionals voor hem waren. Klager gaat gebukt onder het gevoel dat hij, net als zijn broers, een universitaire opleiding had kunnen voltooien. Dat gevoel gaat nooit meer weg. Klager heeft zijn hele leven moeite gehad met affectieve relaties. Hij was bang ze aan te gaan, bang om zich te hechten en bang om een relatie te verliezen. Ook was hij bang om tekort te schieten en bang voor de seksuele kant van een relatie. Tot op heden gaat klager gebukt onder eenzaamheid.

2.3 Klager vindt dat zijn verhaal mogelijk kan bijdragen aan waarheidsvinding in andere zaken. Hij wil dat men weet wat er zich heeft afgespeeld zodat er actie ondernomen kan worden om herhaling te voorkomen. Voorts wenst hij formele erkenning voor hetgeen hem is overkomen door de gezagsdragers van de kerk.

3. Het verweer

Aangeklaagden zijn allen overleden en kunnen geen weerwoord meer geven. _____ oornoemd heeft onderzoek in de archieven verricht maar ten aanzien van geen van de aangeklaagden aanwijzingen gevonden. Hij heeft geen reden om te twifelen aan de inhoud van de klacht maar kan deze anderzijds ook niet staven met andere gegevens en/of verklaringen. Ook zijn er geen andere klachten ingediend. _____ betreurt zeer hetgeen klager overkomen is en het vervult hem met schaamte. Hij wenst hiervoor zijn excuses aan te bieden en zijn spijt te betuigen. Hetgeen gebeurd zou zijn is een grove schending van het vertrouwen dat de ouders van klager in de school hebben gesteld. Hij spreekt ongeacht het oordeel van de Klachtencommissie, zijn bereidheid uit verder behulpzaam te zijn. Ten aanzien van de klacht jegens aangeklaagde _____ merkt _____ wel op dat het de vraag is of zijn gedrag opzettelijk is geweest en of dit onder de definitie van seksueel misbruik valt.

Ten aanzien van de biecht merkt hij nog op het in de jaren vijftig gebruikelijk was om bij het afnemen van de biecht ten aanzien van zonden tegen de kuisheid volgens een vaste vragenlijst de persoon in kwestie te bevragen. _____ verwerpt daarom de opmerking van klager dat de persoon die de biecht afnam, opgewonden zou worden van de wijze van ondervragen. _____ is van harte bereid een gesprek met klager aan te gaan.

4. De beoordeling

4.1 Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten ten aanzien van de aangeklaagden en moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3. van de Procedure.

Overwegingen ten aanzien van aangeklaagden . en

4.3 Er zijn ongeveer zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagden en verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van de aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager door aangeklaagden seksueel misbruikt is. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat beide aangeklaagden klager meerdere malen gestreeld en/of betast hebben onder andere over/aan zijn geslachtsdelen. Hiervoor vindt de Klachtencommissie in de eerste plaats steun in het oprechte en consistente verhaal dat klager verteld heeft. Voorts in het feit dat klager zelf, onder zijn eigen naam, over deze gebeurtenissen geschreven heeft in een artikel in de op
Daarnaast is er de schriftelijke verklaring van 14 mei 2012 van de broer van klager waaruit blijkt dat hij en klager al in 1957 met elkaar gesproken hebben over de gebeurtenissen op het seminarie. Ter zitting van de Klachtencommissie heeft hij dit mondeling bevestigd.

Tenslotte heeft klager zich reeds in (februari) 1997 bij Hulp en Recht laten informeren. Na de zitting van de Klachtencommissie is uit de brief van de juridisch adviseur van 15 november 2012 duidelijk geworden dat verklaringen van de psychiater en/of psychologen die klager destijds behandeld hebben, niet meer te verkrijgen zijn. Wel is als bijlage bij deze brief nog een verklaring meegezonden van zijnde de vriendin van klager, van 8 november 2012 waarin zij verklaart dat klager haar reeds in 1995 over het seksuele misbruik op het seminarie heeft verteld.

Al het bovenstaande in onderlinge samenhang beschouwd acht de Klachtencommissie voldoende aannemelijk dat het seksuele misbruik, gepleegd door de aangeklaagden en zoals omschreven heeft plaatsgevonden.

Overwegingen ten aanzien van aangeklaagde .

4.4. De Klachtencommissie is van oordeel dat de handelingen die klager aangeklaagde verwijt, in beginsel vallen onder de definitie van artikel 1.3 van de Procedure. Er was immers sprake van het geconfronteerd worden met ontblote geslachtsdelen in een afhankelijkheidsrelatie hetgeen is te brengen onder "daarvan toeschouwer moeten zijn" of "moeten dulden". De klacht is daarmee ontvankelijk. Echter de Klachtencommissie heeft - zeker nu dit slechts één keer is voorgevallen- niet kunnen vaststellen dat aangeklaagde deze seksuele gedraging bewust heeft laten plaatsvinden. Gelet op bovenstaande overweging heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor het gestelde seksueel misbruik ten aanzien van aangeklaagde onvoldoende bewijs is gevonden, zodat op dit punt niet tot gegrondverklaring kan worden geadviseerd.

4.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagden . en met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas circa elf jaar oud.

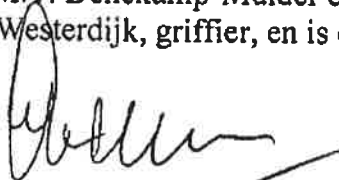
4.6 Gelet op het feit dat de aangeklaagden zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de minister provinciaal van de Minderbroeders Franciscanen in Nederland :

- I de klacht ten aanzien van aangeklaagden en I gegrond te verklaren en voorts al het mogelijke te doen om het leed van klager te verzachten; en
- II de klacht ten aanzien van aangeklaagde niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 11 december 2012 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door mr. S. Westerdijk, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de minister-provinciaal en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de minister-provinciaal binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de minister-provinciaal daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de minister-provinciaal.